

Початок експонування - 25 січня 2019 року

ПАМ'ЯТАЙ ПРО КРУТИ

Сто один рік тому відбулась одна з найтрагічніших подій в історії нашої країни. Українські студенти віддали своє життя, аби захистити Київ від наступу більшовиків. Сьогодні складається враження, що історія повторюється. Принаймні так вважає більшість українців. Однак факт залишається фактом, цей бій залишив неабиякий слід в нашій національній пам'яті.

У 2018 році виповнюється 101 рік з дня цієї битви...З нагоди цієї дати, вшановуючи пам'ять загиблих героїв, в літературно-меморіальному музеї Юліуша Словацького була створена стаціонарна виставка «Пам'ятай про Крути». Нажаль, повні відомості про бій під Крутами не встановлені.

Так, залишається нез'ясованою точна кількість учасників битви з обох сторін. За різними даними, задіяними в цій трагічній події були від 300 до 600 гімназистів, студентів і курсантів і від 3 до 6 тисяч війська більшовиків. Передувало події прийняття Українською Центральною Радою IV Універсалу (кінець січня 1917 року), який проголошував незалежність Української Народної Республіки (УНР). УНР сподівалася на федеративні відносини з Росією. Але прийшовши до влади більшовики висунули УНР умови, за якими відділення України було можливо тільки за умови втручання в її внутрішні справи. Більшовики отримали відмову, після якої почався наступ їх військ на Україну. Через рік більшовики взяли під контроль Харківську, Катеринославську і Полтавську губернії і розгорнули наступ на Київ.

29 січня 1918 року на залізничній платформі біля селища Крути і села Пам'ятне більшовицька армія Михайла Муравйова вступила в бій зі студентами, школярами та 20 офіцерами. У розпорядженні українців на той момент були близько 16 кулеметів і одна гармата. За даними Українського інституту національної пам'яті, в Крути на підкріплення направили першу українську юнацьку школу ім. Б. Хмельницького. Також туди вирушили студенти-добровольці і добровольці з підрозділів місцевого Вільного козацтва з Ніжина. Після багатогодинного бою українці організовано відступили від станції "Крути" до своїх ешелонів.. Історія студентської чоти, яка налічувала близько 30 бійців, і яку вважали зниклою, закінчилась трагічно. Блукаючи в темряві бійці вийшли до станції, вже на той час зайнятої радянськими військами.

{joomplucat:233 limit=6}

Всі хлопці потрапили до полону. Одного з офіцерів відразу застрелили. Інших із значними зусиллями вмовили залишити в живих. 31 січня, коли радянський потяг від'їжджав від Крут, його зупинили. Хлопців вивели і розстріляли розривними кулями. Помирали хлопці під слова "Ще не вмерла України..". Всього ж в бою загинули від 70 до 100 чоловік, які воювали на українській стороні. Бій дав можливість на кілька днів затримати більшовиків під Києвом і час для підписання Брест-Литовського миру. Що тут залишається сказати. Хочеться вірити, що Україна вже вивчила свій гіркий урок і більше не повторить схожих помилок... День пам'яті Героїв Крут святкується на офіційному рівні після указу президента, виданого 15 січня 2007 року.

Науковий співробітник Наталія Перескокова

